

# La dièresi

Amb la dièresi (¨) indiquem que en certes ocasions les vocals **i** i **u** **han de sonar com a vocals...** Quins són eixos casos?

## Usos de la dièresi:

- La **dièresi** aprofita per a **dues situacions**:
- 1- **Quan cal que sone** la **u** en els grups **güe, güi, qüe, qüi**. Recordem que davant de a, o, la u sona sempre (quocient, aiguós, quatre, guatla).
- 2- Per a indicar que la **i** i la **u** **sonen com a vocals independents**, no formen part de diftongs ni fan de semiconsonants.

# Exercici i exemples

<i>Primer cas</i>	<i>Segon cas</i>
següent	raïm
ambigüitat	blaüra
freqüència	oriünds
terraqüi	ruïna
llengües	agraïa
argüir	deïtat
aqüífer	peülla

# Estalvi de la dièresi

- Per a la **claredat expressiva escrita** s'estableixen unes **regles d'estalvi de la dièresi**. És a dir, encara que **pronunciem** la **i** i la **u** en síl·labes **independents** (com si portaren dièresi) **no en posem** en alguns casos:
  - 1- Si podem posar accents gràfics segons les normes d'accentuació, ens estिमem més accentuar a posar dièresi (com ara en *roí*, *suís*, *Emaús*). Donem **prioritat a l'accent davant de la dièresi**.
  - 2- Quan afegim un **prefix que acaba en vocal** davant de paraules que comencen per i, u (*contraindicat*, *reunió*, *antiinflamatori*). Excepcions: *reüll* i les formes del verb *reeixir* (*reïx*, *reïsqués*...)

## Estalvi de dièresi (2)

- **3- Tampoc usem les dièresis amb** sufixos habituals. Ni en les **terminacions** de semblança llatina **-us, -um** (*Pius, mèdium*). **Ni amb els sufixos -isme ni -ista** (*egoisme, europeista, arcaisme*); els mots *lluisme* i *proïisme* sí porten dièresi perquè en eixos casos «isme» no és sufix.
- **4- No posem dièresis en** les formes verbals de **l'infinitiu, el gerundi, el futur ni el condicional**. Açò s'aplica als **verbs** de la tercera conjugació acabats en vocal més **-ir** (agrair, maleir, reduir, seduir, etc.). Sí en posem en els participis i formes del present, del passat i del temps subjuntiu (*reduint, reduireu, reduiria, però reduïdes, reduïu, reduïen, reduïisca*).

## Altres casos a considerar

- Quan a un adjectiu acabat en vocal se li afig **-itat** o **-itzar**, el resultat portarà dièresi (*continuïtat, homogeneïtzar, espontaneïtat*), i també els derivats.
- Alguns cultismes fan diftong però no els seus derivats: *arcaic / arcaïtzar; fluid, fluida / fluïdesa; heroi / heroïcitat*.
- Per raons etimològiques paraules com ara *suïcidi, diüresi* i derivades, porten dièresi.
- Com sabeu, els verbs que tenen flexió incoativa els podem escriure en -eix o en -ix. Però això té efectes en l'aparició de la dièresi. Estigueu al cas i trieu-ne l'opció ben conscients: *addueixes / adduïxes, condueix / conduïx, contribueixes / contribuïxes, intueix / intuïx, llueixen / lluïxen*.

## Exercici i exemples (1)

- Ara posarem en pràctica totes les situacions en què cal posar la dièresi, i que fins ara hem repassat. Pareu atenció a la llista següent i trieu l'opció correcta com s'ha d'escriure cada paraula:
- Lluisa, reduirem, pais, suïssa, traïdor, veinat, agraiem, reull, pasques, seduiu, reisc, paraigua, auixar, podium, altruisme, delinquencia, seduïnt, roïns, beneïria, pingui, traüt.

## Exercici i exemples (2)

Lluïsa	reüll	altruisme
reduírem/reuirem	pasqües	delinqüència
país	seduïu	seduint
suïssa	reïsc	roïns
traïdor	paraigua	beneiria
veïnat	aüixar	pingüí
agraíem	pòdium	traüt



# Recursos complementaris:



Enllaços accessibles a la xarxa:	
Aina Tur – Valencià a la Dipu: La dièresi <a href="https://youtu.be/IRoEyvK35O0">https://youtu.be/IRoEyvK35O0</a>	Gramàtic GV: La dièresi <a href="https://salt.gva.es/auto/ajuda-salt/puntuacio/la_dieres.html">https://salt.gva.es/auto/ajuda-salt/puntuacio/la_dieres.html</a>
Aprén valencià en línia: La dièresi <a href="https://youtu.be/Rb7uBFRfDv0">https://youtu.be/Rb7uBFRfDv0</a>	CPNL: La dièresi <a href="https://www.cpln.cat/gramatica/12/19-la-dieres.html">https://www.cpln.cat/gramatica/12/19-la-dieres.html</a>
OK Català: La dièresi <a href="https://youtu.be/UB9G0A2Muj0">https://youtu.be/UB9G0A2Muj0</a>	UOC: Dièresi <a href="https://www.uoc.edu/portal/ca/servei-linguistic/criteris/ortografia/dieres/index.html">https://www.uoc.edu/portal/ca/servei-linguistic/criteris/ortografia/dieres/index.html</a>
Aula de Català: Dièresi <a href="https://www.auladecatala.com/dieres/">https://www.auladecatala.com/dieres/</a>	Núria Masdeu: La dièresi en català <a href="https://youtu.be/g_ccfTMcyO8">https://youtu.be/g_ccfTMcyO8</a>